

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ” ในภาษาไทยโดยใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาขนาดใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมาย 3 ความหมายหลัก ได้แก่ 1) ความหมายเชิงเวลา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ความหมายย่อย ได้แก่ ก) ความหมายการณัลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวัง (Prospective Aspect) และ ข) ความหมายเวลาอนาคต (Futurity) 2) ความหมายความตั้งใจ และ 3) ความหมายทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้ ความหมายหลักทั้ง 3 ความหมายนี้เป็นแง่มุมความหมาย (Semantic Facet) ของความหมายใหญ่ เหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง (Irrealis) แง่มุมความหมายทั้งสามนี้มักจะปรากฏร่วมกันและเป็นไปได้ยากที่จะแยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม แง่มุมความหมายทั้งสามนี้อาจจะมีความเด่น (Salience) ไม่เท่ากัน เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การณัลักษณะทางไวยากรณ์ ความหมายความตั้งใจ ทัศนภาวะการคาดคะเน ความเป็นไปได้ ความหมายเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำในภาษาไทย: การศึกษาแบบอิงคลังข้อมูลภาษา” ซึ่งได้รับทุนปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) นอกจากนี้ บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนส่วนหนึ่งจากโครงการศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านภาษา ภาษาศาสตร์ และวรรณคดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการในแผนพัฒนาวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ยิ่งต่องานวิจัยชิ้นนี้

** นักศึกษาปริญญาเอก ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

E-mail: kc.tansiri@gmail.com

“CA”: Futurity, Intention, and Epistemic Possibility*

Kachen Tansiri**

Abstract

The present study aims at analyzing syntactic and semantic properties of the form “ca” in Thai based on a large corpus data. The findings reveal that the form under investigation can convey three main meanings, i.e., 1) temporal meaning comprising two sub-meanings, namely a) prospective aspect and b) futurity, 2) intentive meaning, and 3) epistemic possibility. It is argued in this paper that these three meanings should be considered semantic facets of the meaning of irrealis because these three semantic facets usually co-occur with one another in the same sentence and they cannot be clearly distinguished. However, these semantic facets may be salient in different degrees according to in which syntactic environment the form “ca” occurs.

Keywords: *Grammatical Aspect, Intentive Meaning, Epistemic Possibility, Irrealis*

* The present study is a part of the author’s dissertation entitled “Interactions between Grammatical Aspect and Lexical Aspect in Thai: A Corpus-based Study”. I am grateful to Associate Professor Kingkarn Thepkanjana, Ph.D. for her invaluable suggestions and constructive comments on the dissertation. The author would like to thank Thailand Research Fund for granting him a Golden Jubilee award, which fully supported his doctoral study. This article is also partly supported by the Center of Excellence Program on Language, Linguistics and Literature (Chulalongkorn University Centenary Academic Development Project), Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

** Ph.D. Candidate at Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, Phayathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330, THAILAND.

E-mail: kc.tansiri@gmail.com

บทนำ

คำว่า “จะ” เป็นอีกรูปภาษาหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ภาษาไทยให้ความสนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากคำว่า “จะ” มีความน่าสนใจทั้งทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ในแง่วากยสัมพันธ์ คำช่วยกริยา “จะ” สามารถปรากฏในประโยคได้ 3 ลักษณะ คือ ปรากฏเดี่ยวหน้ากริยาลี ดังในตัวอย่าง (1ก.) ปรากฏก็ร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น ๆ หน้ากริยาลี ดังในตัวอย่าง (1ข.) และ (1ค.) และปรากฏระหว่างกริยาลี ดังในตัวอย่าง (1ง.) นักภาษาศาสตร์ภาษาไทยเห็นตรงกันว่า คำว่า “จะ” จัดเป็นคำช่วยกริยา ซึ่งแสดงความหมายทางไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง (จินดารัตน์ จรัสกำจรกุล 2536; วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และราตรี อันวารชร, 1975, น. 355-376; อภิญา สร้อยสุรห่า, 2528, 2553; อุปกิตศิลปสาร, พระยา, 2514, น. 135; Boonyapatipark, 1983; Kullavanijaya, 1968; Muansuwan, 2002; Panupong, 1970; Rangkupan, 2000; Scovel, 1970; Sindhavananda, 1970; Srioutai, 2006; Sriphen, 1982; Thepkanjana, 1986)

(1) ก. สมชายจะไปเชียงใหม่

ข. สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่

ค. สมชายน่าจะไปเชียงใหม่

ง. สมชายตั้งใจจะไปเชียงใหม่

ในตัวอย่าง (1ก.) ถึง (1ค.) คำว่า “จะ” ปรากฏหน้ากริยาลี “ไปเชียงใหม่” คำว่า “จะ” ในตำแหน่งนี้ สามารถปรากฏเดี่ยวเป็นคำช่วยกริยาคำเดียว หรือปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาคำอื่น ๆ ก็ได้ เช่น “กำลัง” ใน (1ข.) และ “น่า” ใน (1ค.) ในตัวอย่าง (1ง.) คำช่วยกริยา “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาลี “ตั้งใจ” และ “ไปเชียงใหม่”

ถึงแม้ว่างานวิจัยในอดีตจะเห็นตรงกันว่า คำว่า “จะ” มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เป็นคำช่วยกริยา แต่ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ” มีความหลากหลายซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ต่อไปนี้

ก) คำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์กาล (Tense) ประเภทอนาคตกาล (Future Tense) (วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และราตรี อันวารชร, 1975; อิงอร สุพันธุ์วนิช, 2516; อุปกิตศิลปสาร, พระยา, 2514; Scovel, 1970)

ข) คำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะ (Modality) (Rangkupan, 2000; Sindhavananda, 1970; Srioutai, 2006)

ค) คำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์การณลักษณะ (Grammatical Aspect) (Boonyapatipark, 1983; Muansuwan, 2002)

ง) คำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) (อภิญา สร้อยสุรห่า, 2553)

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา พบว่า การวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายประเภทใดประเภทหนึ่งประเภทเดียวดังในงานวิจัยในอดีตอาจจะยังไม่สามารถแสดงคุณสมบัติทางความหมายที่แท้จริงของคำคำนี้ได้อย่างครอบคลุมนัก เนื่องจากในบางการปรากฏ คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย และความหมายต่างที่ปรากฏร่วมกันนั้นไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้อย่างชัดเจน เช่น “สมชายจะไปเชียงใหม่” คำว่า “จะ” ในประโยคนี้ สามารถแสดงความหมายที่สามารถวิเคราะห์ให้เป็นได้ทั้ง ความหมายอนาคตกาล (Future Tense) ความหมายความตั้งใจ (Intention) ความหมายการณลักษณะคาดหวัง (Prospective Aspect) ความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) และความหมายเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) กล่าวคือ ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายโดยใช้คำว่า “จะ” เพื่อแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลา กล่าวถ้อย (Irrealis) แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง (Future Tense หรือ Prospective Aspect) แนวโน้มดังกล่าวอาจจะเกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” (Intention) หรือ การประเมินความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากมุมมองของ ผู้กล่าวถ้อย (Epistemic Possibility) นอกจากนี้ ในบางการปรากฏของคำว่า “จะ” ความหมายบางความหมายจะไม่ปรากฏ หรือความหมายบางความหมายปรากฏเด่นชัดกว่าความหมายอื่น ๆ เช่น “ฝนจะตก” และ “ฉันจะไปเชียงใหม่” ในกรณีแรก ความหมายความตั้งใจของประธานไม่ปรากฏเนื่องจากประธานของประโยคเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ดังนั้น จึงไม่สามารถมีความตั้งใจที่จะกระทำกริยา “ตก” ได้ ในกรณีที่สอง ความหมายความตั้งใจของนามวลีประธานปรากฏเด่นชัดกว่าความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ ด้วยเหตุดังกล่าว งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของ คำว่า “จะ” ว่า สามารถแสดงความหมายประเภทใดได้บ้าง ความหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ความหมายบางความหมายไม่ปรากฏ หรือเอื้อให้ตีความความหมายให้ความหมายหนึ่งเด่นกว่าความหมายอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1) เก็บรวบรวมการปรากฏของคำว่า “จะ” จำนวน 1,500 การปรากฏ จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเปิดให้ใช้บนเว็บไซต์ <http://www.ling.arts.chula.ac.th/tnc/> ซึ่งครอบคลุมงานเขียนประเภทวิชาการ กึ่งวิชาการ นวนิยาย เรื่องสั้น และข่าวหนังสือพิมพ์

2) นำตัวอย่างประโยคที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ”

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์คำว่า “จะ” ให้เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล (Future Tense) พบในงานวิจัยของ อุภิตศิลปสาร, พระยา (2514) วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และราตรี อันวารชร (1975) อิงอร สุปันธุ์นิช (2516) และ Scovel (1970) งานวิจัยในกลุ่มนี้มองว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายของประเภททางไวยากรณ์กาล (Tense) ประเภทอนาคตกาล (Future Tense) เช่น

- (2) ก. เขาจะกิน (อุภิตศิลปสาร, พระยา, 2514, น. 35)
 ข. ต่อยจะไปกินบิณฑ์บุรี (วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ และราตรี อันวารชร, 1975, น. 364)

ในตัวอย่าง (2ก.) และ (2ข.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายประเภททางไวยากรณ์กาล ประเภทอนาคตกาล หรือ แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การกิน ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ก.) และ เหตุการณ์การไปกินบิณฑ์บุรี ซึ่งแสดงโดยประโยค (4ข.) จะเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่ไม่มีการแสดงประเภททางไวยากรณ์กาล (Tense) โดยหน่วยไวยากรณ์ (Grammatical Form) อย่างเป็นระบบ ภาษาที่มีระบบการแสดงกาล ด้วยหน่วยไวยากรณ์อย่างเป็นระบบจะมีการแสดงความหมาย อดีตกาล (Past Tense) ปัจจุบันกาล (Present Tense) และ อนาคตกาล (Future Tense) ด้วยหน่วยไวยากรณ์ (Grammatical Form) แบบบังคับปรากฏ (Obligatory) เช่น ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีการแสดงประเภททางไวยากรณ์กาลด้วย รูปไวยากรณ์ “-ed” “Verb to be + Verb-ing” และ “will” ตามลำดับ รูปไวยากรณ์เหล่านี้จะปรากฏในทุก ๆ ประโยค (Obligatory) ในทางตรงกันข้าม ภาษาไทยมีการแสดงความหมายเชิงกาล เหล่านี้ด้วยการใช้คำหลัก (Content Word) เช่น “เมื่อวานนี้” “ตอนนี้” และ “พรุ่งนี้” เป็นต้น นอกจากนี้ คำว่า “จะ” สามารถปรากฏในประโยคที่แสดงเหตุการณ์ในอดีตได้ เช่น “เมื่อวานนี้สมชาย จะไปเชียงใหม่” ดังนั้น คำว่า “จะ” จึงไม่ควรจัดประเภทให้เป็นคำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์ อนาคตกาล (Future Tense)

การวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้ความตั้งใจพบในงานวิจัยของ Sindhavananda (1970, pp. 54-59 อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983, p. 212) งานวิจัยชิ้นนี้ปฏิเสธการวิเคราะห์ ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล (Future Tense) ที่พบในงานวิจัยกลุ่มแรก โดยให้เหตุผล ว่า คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” นั้นมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ (Determination) และเจตนา (Volition) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ที่อ้างอิงเกิดขึ้น จากปัจจัยภายนอกผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น บุคคลอื่น สภาพแวดล้อม หรือธรรมชาติ เป็นต้น

Sindhavananda (1970, pp. 54-59 อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983, p. 212) กล่าวว่า การวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล ไม่สามารถแสดงถึงคุณสมบัติทาง ความหมายที่แท้จริงของคำว่า “จะ” ได้เนื่องจากการแสดงความหมายอนาคตกาลหรือความหมาย

เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นเพียงความหมายรองที่น่าจะพัฒนามาจากความหมาย *ความตั้งใจ* (Determination) ซึ่งเป็นความหมายพื้นฐานที่อิงจากระบบกระบวนการทางจิต (Mental) ที่เกี่ยวข้องกับเจตนาและการตัดสินใจของมนุษย์ หรือปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น

(3) ก. เขาจะไปพรุ่งนี้

ข. เรือบินจะออกพรุ่งนี้สิบโมง

(Sindhavananda, 1970, อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983, p. 212)

ในตัวอย่าง (3ก.) ถูกรวบรวมไว้เพราะคำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” มีเจตนา หรือมีการวางแผนที่จะกระทำเหตุการณ์การไปในวันพรุ่งนี้ ในขณะที่ คำว่า “จะ” ในตัวอย่าง (3ข.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การออกของเรือบินจะเกิดขึ้นวันพรุ่งนี้สิบโมงเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก เช่น บุคคลอื่น สภาพแวดล้อม หรือเหตุการณ์อื่น ๆ

การวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้ทัศนภาวะ (Modality) พบในงานวิจัยของ Rangkupan (2000) และ Srioutai (2006) งานวิจัยกลุ่มนี้ปฏิเสธการวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล (Future Tense) ที่พบในงานวิจัยกลุ่มแรกเช่นเดียวกัน งานวิจัยกลุ่มนี้ให้เหตุผลว่าคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” นั้นมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์การประเมินความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นจากมุมมองผู้พูด (Speaker's Judgment)

ในงานวิจัยของ Rangkupan (2000) และงานวิจัยของ Srioutai (2006) คำว่า “จะ” ถูกรวบรวมไว้ในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นคำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะ (Modality) ประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) จิรันธราเห็นว่า ไม่ควรวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายอนาคตกาล เนื่องจากพบว่า ในการอ้างถึงความหมายอนาคตกาลของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้น คำว่า “จะ” สามารถละได้ เช่น

(4) พี่สาว(จะ)ไปเชียงใหม่พรุ่งนี้

จากประโยค (4) เมื่อมีวลีแสดงเวลาอ้างอิง (Reference Time) ซึ่งเป็นเวลาอนาคต “พรุ่งนี้” คำว่า “จะ” สามารถละได้ และเมื่อไม่มีคำว่า “จะ” ปรากฏความหมายอนาคตกาลก็ยังคงอยู่ และเมื่อประโยคที่มีคำว่า “จะ” สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงเวลาอ้างอิงที่เป็นอดีต ในกรณีนี้คำว่า “จะ” แสดงความหมายเหตุการณ์ที่อ้างถึงไม่ได้เกิดขึ้นจริง (Counterfactuality) Srioutai (2006) เสนอว่า คำว่า “จะ” ในกรณีนี้แสดงความหมายความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น มากกว่าจะแสดงความหมายอนาคตกาล เช่น

(5) ก. พี่สาวจะไปเชียงใหม่เมื่อวานนี้

ข. พี่สาวจะไปเชียงใหม่เมื่อวานนี้ แต่ฝนตกหนักเลยไม่ได้ไป (Srioutai, 2006, p. 128)

นอกจากนี้ คำว่า “จะ” สามารถละได้เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่น ๆ เช่น

(6) ก. เราควร(จะ)มีเวลามากขึ้น

ข. แก(จะ)ต้องเสียใจแน่ ๆ

ค. อาจารย์คง(จะ)มองว่านิสิตเป็นเหมือนคอมพิวเตอร์ (Srioutai, 2006, pp. 154-155)

ในตัวอย่าง (6) คำว่า “จะ” สามารถละได้เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่น ๆ เช่น “ควร” ใน (6ก.) “ต้อง” ใน (6ข.) และ “คง” ใน (6ค.) Srioutai วิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” ในประโยค (6) สามารถละได้เนื่องจากคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่น ๆ มีคุณสมบัติทางความหมายของทัศนภาวะอยู่แล้ว นอกจากนี้ ในตัวอย่าง (6) ไม่มีการอ้างถึงเวลา ดังนั้น จึงเป็นการสนับสนุนว่า คำว่า “จะ” ไม่ได้แสดงความหมายเชิงเวลาเพิ่มเติมให้กับประโยคแต่อย่างใด

การวิเคราะห์คำว่า “จะ” ให้เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ (Grammatical Aspect) พบในงานวิจัยของ Boonyapatipark (1983) และงานวิจัยของ Muansuwan (2002) ในงานวิจัยสองชิ้นนี้ คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงเวลาที่สามารถจัดเป็นการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง Boonyapatipark วิเคราะห์คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คาดหวัง (Prospective Aspect) ซึ่งแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิง (Boonyapatipark, 1983, p. 215) ส่วน Muansuwan วิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะกำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถแปลเป็นภาษาอังกฤษคือคำว่า “be about to” Muansuwan กล่าวว่า คำว่า “จะ” แสดงการให้ความสำคัญกับสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น (Preliminary Stage of an Eventuality) (Muansuwan, 2002, pp. 108-109)

(7) ก. รถจะจอด

ข. เขาจะคูโทรศัพท์

ค. เขาจะรวนแน่

(Boonyapatipark, 1983, pp. 221-224)

(8) ก. ปิติจะวิ่ง

ข. ปิติจะสร้างบ้าน

(Muansuwan, 2002, pp. 109-110)

ในตัวอย่าง (7) และ (8) Boonyapatipark และ Muansuwan อธิบายคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ไปในทิศทางเดียวกัน คือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

การวิเคราะห์คำว่า “จะ” ให้เป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) พบในงานวิจัยของอภิญา สร้อยสุรห่า (2553) ในการศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในภาษาไทย ปัจจุบัน อภิญาวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) คำว่า “จะ” สามารถปรากฏในประโยคที่แสดงความหมาย ซึ่งจัดอยู่ในบริเวณทางอรรถศาสตร์ (Semantic Area) 11 บริเวณ ได้แก่ ก) ความน่าจะเป็น เช่น “เขาจะไปทำงาน” ข) ความเป็นไปได้ เช่น “รถชนกันขนาดนี้ คงจะมีคนตายไม่น้อย” ค) ความตั้งใจ เช่น “เขากำลังจะไปทำงาน” ง) อนาคต

เช่น “เขาใกล้จะไปทำงาน” จ) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไข เช่น “ถ้าเขามีเวลา เขาจะเที่ยวรอบโลก” ฉ) เหตุการณ์ที่ทำเป็นนิสัย เช่น “เขามักจะไปโรงเรียนสาย” ข) ประสบการณ์ เช่น “เขาเคยจะไปเมืองนอก (แต่ไม่ได้ไป)” ช) อนุমান เช่น “จากที่เคยมาร่วมงานเมื่อปีที่แล้ว เขาพอจะให้ความเห็นว่าตัวหนังสือมีความน่าสนใจมาก” ค) วัตถุประสงค์ เช่น “เขาหักพวงมาลัยจะหลบสุนัข (แต่ไม่ได้หลบ)” ฅ) การเริ่มของเหตุการณ์ เช่น “ประชาชนเริ่มจะยอมรับความจริง” ฎ) เหตุการณ์เป้าหมาย เช่น “เขาจะกล่าวจะเล่นบทธนี้” บริเวณทางอรรถศาสตร์ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่แสดงเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยทั้งสิ้น (อภิญญา สร้อยสุหร้า, 2553)

ถึงแม้ว่างานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “จะ” ที่กล่าวถึงข้างต้นจะมีความเห็นที่แตกต่างกันในแง่คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” และการจัดประเภทให้คำว่า “จะ” แสดงประเภททางไวยากรณ์ประเภทใดระหว่าง กาล (Tense) การณ์ลักษณะ (Aspect) ความตั้งใจ (Intention) ทศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) หรือเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า คำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคที่มีความหมายสัมพันธ์กับความหมาย เวลาอนาคต (Futurity) ของเหตุการณ์ที่อ้างอิง กล่าวคือ ความหมายเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่อรรถศาสตร์ เหตุการณ์อนาคต (Future Situation) เป็นมโนทัศน์ที่ค่อนข้างไม่ชัดเจน (Indeterminate) เมื่อเปรียบเทียบกับ เหตุการณ์อดีต (Past Situation) และ เหตุการณ์ปัจจุบัน (Present Situation) กล่าวอีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์อดีตและเหตุการณ์ปัจจุบันมีคุณสมบัติความเป็นรูปธรรม (Concreteness) ค่อนข้างสูงเนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งผู้พูดสามารถมีประสบการณ์โดยตรง หรือสามารถมีหลักฐานพิสูจน์การเกิดขึ้นจริงของเหตุการณ์ดังกล่าวได้ เหตุการณ์อดีตและเหตุการณ์ปัจจุบันจึงมีแนวโน้มสูงที่จะแสดงผ่านภาษาโดยตรงด้วยการใช้รูปภาษาที่แสดงความหมายเชิงเวลา (Temporal) ไม่ว่าจะเป็นคำบ่งชี้กาล (Tense) หรือ การณ์ลักษณะ (Aspect) ได้ ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์อนาคตนั้นเป็นเหตุการณ์ที่มีคุณสมบัติความเป็นนามธรรม (Abstractness) สูง เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง สิ่งปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเป็นเพียงแค่แนวโน้มหรือความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้น ดังนั้น เหตุการณ์อนาคตจึงมักจะไม่สามารถแสดงผ่านรูปภาษาได้โดยตรงแต่จำเป็นต้องแสดงผ่านภาษา โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับบริเวณทางอรรถศาสตร์อื่นๆ เช่น ความตั้งใจ (Intention) ความจงใจ (Volition) การวางแผน (Planning) ความคาดหวัง (Expectation) จุดหมาย (Goal) วัตถุประสงค์ (Purpose) การคาดคะเน (Prediction) ความเป็นไปได้ (Possibility) แนวโน้ม (Tendency) และ ข้อบังคับ (Obligation) เป็นต้น รูปภาษาที่แสดงความหมายเหตุการณ์อนาคตจึงมักจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมโนทัศน์เหล่านี้ยิ่งยั้งหลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรากฏของคำว่า “จะ” เพื่อแสดงความหมายเหตุการณ์อนาคตก็มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมโนทัศน์เหล่านี้เช่นเดียวกัน ในบางการปรากฏ

คำว่า “จะ” มีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือ สามารถแสดง ก) ความหมายเชิงเวลา คือ เวลาอนาคต (Futurity) และการณ์ลักษณะ (Aspect) ข) ความหมายเชิงมาลา (Mood) คือ ความตั้งใจ (Intention) และความหมายเชิงทัศนภาวะ (Modality) คือ การคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) ก็ได้ เช่น

(9) ก. สมชายจะไปเชียงใหม่

ข. ต้นไม้จะล้ม

ในตัวอย่าง (9ก.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์การไปเชียงใหม่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลากล่าวถ้อย ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความหมายเชิงทัศนภาวะว่า การที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นนั้นเกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant's Intention) หรือเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้ของผู้พูด (Speaker's Evaluation) กล่าวคือ ประโยค (9ก.) สามารถตีความได้ว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” มีความตั้งใจที่จะกระทำการไปเชียงใหม่ด้วยตัวเอง หรือตีความว่า ผู้กล่าวถ้อยมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” จะกระทำการไปเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม ในบางการปรากฏ ความหมายความตั้งใจ และการคาดคะเนความเป็นไปได้ไม่ได้ปรากฏเด่นชัด เช่น ในกรณีประโยคตัวอย่าง (9ข.) ซึ่งมีผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ความหมายความตั้งใจจะไม่ปรากฏ ในบางการปรากฏ คำว่า “จะ” จะแสดงความหมายเชิงเวลาเพียงความหมายเดียว ไม่สามารถแสดงความหมายเชิงทัศนภาวะได้ เช่นตัวอย่าง (10ก.)

(10) ก. เขามาถึงสถานีตอนรถไฟจะออกพอดี

ข. เขามาถึงสถานีตอนรถไฟออกพอดี (Boonyapatipark, 1983, pp. 213-214)

Boonyapatipark (1983, pp. 213-214) กล่าวว่า คำว่า “จะ” ใน (10ก.) แสดงเพียงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์การออกของรถไฟนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์การมาถึงสถานี ถ้าหากไม่มีคำว่า “จะ” ปรากฏ ดังใน (10ข.) ก็จะไม่มีความหมายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังปรากฏด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ประโยค (10ข.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การมาถึงสถานีและเหตุการณ์การออกของรถไฟนั้นเกิดขึ้นพร้อมกัน

จากตัวอย่าง (9) และ (10) จะเห็นได้ว่า การจะวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้ความตั้งใจ คำบ่งชี้การณ์ลักษณะ หรือคำบ่งชี้ทัศนภาวะ ประเภทใดประเภทหนึ่งประเภทเดียวอาจจะไม่สามารถอธิบายคุณสมบัติทางความหมายของคำคำนี้ได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากคุณสมบัติทางความหมายทั้งสามนี้ไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้อย่างเด่นชัด

ผลการวิเคราะห์

คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “จะ”

จากขอบเขตข้อมูล พบว่า คำว่า “จะ” ทำหน้าที่ได้เพียงหน้าที่เดียว คือ คำช่วยหน้ากริยา ผู้วิจัยแบ่งการปรากฏของคำช่วยหน้ากริยา “จะ” ตามหน่วยสร้างที่เสนอไว้ในงานวิจัยของอภิญา สร้อยธูหฺร่า (2553) เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำ ๆ นี้ต่อไป ในขอบเขตข้อมูล คำว่า “จะ” สามารถปรากฏในหน่วยสร้างหลัก ๆ 3 หน่วยสร้าง คือ ก) ปรากฏเดี่ยวเป็นคำช่วยหน้ากริยา คำเดียวในหน่วยสร้าง ข) ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาคำอื่น ๆ และ ค) ปรากฏระหว่างกริยาหรือกริยาวลี

คำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว

ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยวหน้ากริยาวลี นามวลีประธานของหน่วยสร้าง สามารถเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต เช่น

- (11) ก. ส่วนหนูนาขึ้นไปเครื่องดนตรีตัวกลางและเรียกได้อย่างชัดเจนว่า หนูจะตีตะจะเข้คะ
 - ข. เราจะใช้ปืนเป็นไม้ตีล่อมไว้ อย่าให้เล็ดลอดหนีไปได้
 - ค. ผมจะเลือกไปจากที่นี่ให้เร็วที่สุด
 - ง. พันแสร้งทำหน้าที่ละห้อยถามว่า แล้วผมจะถูกขังลี้มหรือเปล่าครับ
 - จ. ถ้าเธอยังต่อต้าน ทั้งเธอและคนรอบข้างจะโดนหนักกว่านี้สิบเท่า
 - ฉ. เด็กจะถูกหมากัด
 - ช. ขณะที่ผู้ชมกำลังเดินชมอยู่ในโซน A ระบบเซนเซอร์จะสั่งการให้คอมพิวเตอร์โลโก้โซน B ดิดร่อไว้
 - ซ. การเจรจาสันติภาพจะเกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อเวียดนามถอนทหารไปให้พ้นกัมพูชา

1.2 คำว่า “จะ” ที่ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น ๆ

หน่วยสร้างนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 หน่วยสร้างย่อยตามคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ ก) คำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ (Grammatical Aspect) และ ข) คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ (Modality)

ก) คำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ (Grammatical Aspect)

ในขอบเขตข้อมูล พบว่า คำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “มัก” โดยที่ คำว่า “กำลัง” และ “มัก” จะปรากฏหน้าคำว่า “จะ” คำว่า “อยู่” และ “แล้ว” จะปรากฏท้ายกริยาวลี ส่วนคำว่า “ยัง” และ

“เคย” จะสามารถปรากฏหน้าหรือหลังคำว่า “จะ” ก็ได้ เช่น

- (12) ก. ในยามที่ลมหายใจสุดท้ายของเธอกำลังจะปลิดปลิว เสียงกรรียวกราดแปรเปลี่ยน
เป็นความเจ็บปวดแทบแท้ง
ข. น้ำตาหล่อนจะหยดอยู่แล้ว
ค. เดินมาอีกไม่ถึงห้าสิบเมตรพวกเขาก็จะได้เจอคนแล้ว
ง. พวกเขากำลังจะรีบไปกันแล้ว

ข) คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ (Modality Marker)

ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะ (Modality) แสดงมโนทัศน์ที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจประเมินค่า และระดับความมั่นใจต่อประพจน์หรือเหตุการณ์ที่อ้างถึง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะแสดงระดับความมั่นใจหรือความแน่ใจของผู้พูดว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงไร เช่น เหตุการณ์ที่อ้างถึงต้องเกิดขึ้นแน่ ๆ (Necessity) หรืออาจจะเกิดขึ้น (Possibility)

คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ได้แก่ คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะแสดงความจำเป็นหรือการบังคับจากภายนอก (Deontic Modality) “ต้อง” และ “ควร” โดยที่คำว่า “ควร” จะปรากฏหน้าคำว่า “จะ” แต่คำว่า “ต้อง” จะปรากฏหลังคำว่า “จะ” และคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะแสดงการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Modality) “อาจ” “คง” “น่า” “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ค่อนข้าง” “ดูเหมือน” “คล้าย” “ท่าทาง” “เกือบ” และ “แทบ” ซึ่งจะปรากฏหน้าคำว่า “จะ” เช่น

- (13) ก. อีกไม่กี่นาทีเราจะต้องเผชิญหน้ากับเขา
ข. คินนี่ ข้าพเจ้าได้รับรู้ถึงความเข้าใจอันลึกซึ้งของท่านอาจารย์พุทธทาสที่มีต่อทั้งศาสตร์ทั้งมวล รวมทั้งสามารถแลเห็นจุดมุ่งหมายอันแท้จริงซึ่งควรจะเป็นที่เข้าใจของคนทั้งหลายในเรื่องวิชาการต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลากหลาย
ง. เขาอาจจะรักกันที่ใจก็ได้นะคะคุณแม่
จ. โอกาสดี ๆ อย่างนี้คงจะหายาก
ข. เธอน่าจะเป็นเจ้าของสถิติการตาค้างตะลึงงันนานที่สุดในโลกคนใหม่
ข. เรื่องของเขากับน้องดาดูจะจบลงง่ายกว่าที่คิด
ฅ. ทุกวันนี้จำนวนคนไทยในอังกฤษเห็นจะมีหลายพัน
ญ. อืม...ดูท่าจะยากเอาการนะนั่น
ฎ. หาดทรายต่าง ๆ ของโลกนั้นดูเหมือนจะไม่ค่อยมีที่ไหนได้เรื่องมากนักดอกนะครับ
ฎ. คนถูกถามหันมามองร่างซึ่งนอนแน่นิ่งอยู่บนเตียงคล้ายจะทำให้แน่ใจในคำตอบก่อนกลับไปพยักหน้าหงึกหงัก

จ. ว่าแต่ มาที่นี่เพราะเรื่องนี้หรือ ทำทางจะประสาตนเองคุณนะ
ท. หัวใจของเธอแทบจะระเบิดออกมาเสียให้ได้
ฅ. มือของเขาสั่นจนโทรศัพท์เกือบจะหลุดมือ

คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏระหว่างกริยาวิ

ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวิ เช่น

- (14) ก. แกสัญญาว่าจะไม่ทำให้เราเล็ดไหล
ข. เวลาหัวก็กล้าจะขอยนมในตู้เย็นมากิน
ค. น้ำแข็งกดทำจะยกมือถามขึ้นว่า ใคร
ง. เมื่อผู้อื่นไม่สามารถยอมรับเหตุผลการกระทำนั้นได้ ท่านผู้เบี่ยงอุษณียักษ์ก็พร้อมจะ
ก่อนว่า ด่าประณาม แล้วใช้อารมณ์อันโกรธเกรี้ยว คังคั่น
จ. คนพูดกันถึงการทำงานและมีแผนการจะทำโน่นทำนี่กันอย่างกระตือรือร้น
ฉ. รัชนี้ต้องการจะช่วย
ช. ชายหนุ่มวัยสามสิบเศษชื่อ รอน ฤทธิไกร เดินผิวปากอย่างสบายจะเข้าสู่ประตู
ผู้โดยสารขาออก
ซ. ฉันทำแข็งใจตะโกนต่อไปหวังจะได้ยินเสียงตอบกลับของฟอเรสบ้าง
ฅ. จีรณายัยจะร้องกรี๊ด แล้วเปิดประตูวิ่งออกไป
ญ. ผมไม่ได้คิดจะเตรียมอะไรเพื่อการแต่งงานของผมเองเลย
ฎ. เสียงแปร้นแสบแก้วหูสำเนียงสตรอบเบอร์รี่ของโอปอเพื่อนเก่าแก่ที่รื้อวันหนึ่งปี
แม้กระทั่งจนแก่ตายก็ไม่เคยคิดจะโทรหา
ฏ. เขาไม่มีโอกาสถามอะไร เพราะพออ้าปากจะถาม ฉันก็กระซอกเขาให้เดินเร็วขึ้น
จนหัวแทบจะมำหน้าทิ่มลงไปกองกับพื้น
ฐ. ฉันเดินเป็นเจ้าเข้าและดินพราด ๆ ตั้งจะทะลวงเข้าไปกระซอกคอเสื้อพนักงาน
ท. ว่าแล้ว ศิริณาก็ลุกไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็นจะเติมใส่แก้วของชายหนุ่ม

จากขอบเขตข้อมูล พบว่า คำว่า “จะ” ปรากฏในหน่วยสร้างแรกเป็นจำนวนมากที่สุดคือ 940 การปรากฏ รองลงมาเป็นหน่วยสร้างที่สอง และหน่วยสร้างที่สาม โดยมีจำนวนการปรากฏทั้งสิ้น 384 การปรากฏ และ 176 การปรากฏ ตามลำดับ

ในเนื้อหาส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล

คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ”

จากขอบเขตข้อมูล คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายได้ 3 ความหมายหลัก คือ ความหมายเชิงเวลา (Temporal Meaning) ซึ่งอาจจะเป็นได้ 2 ลักษณะ คือ การณ์ลักษณะคาดหวัง (Prospective Aspect) หรือ ความหมายเวลาอนาคต (Futurity) ความหมายถัดมาคือ ความหมายความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant’s Intention) และความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) ความหมายหลักทั้งสามความหมายนี้เป็นแง่มุมความหมาย (Semantic Facet) ย่อย ๆ ของความหมายใหญ่ คือ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis)

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับอภิญา สร้อยสุหรั (2553) ที่วิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในบทความนี้มีความแตกต่างจากผลการวิเคราะห์ของอภิญาในประเด็นสำคัญ คือ อภิญาวิเคราะห์ว่า ในทุก ๆ การปรากฏ คำว่า “จะ” แสดงความหมายเดียว คือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ด้วยคุณสมบัติทางความหมายนี้ คำว่า “จะ” จึงสามารถไปปรากฏในบริเวณทางอรรถศาสตร์ที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงบริเวณทางอรรถศาสตร์ความตั้งใจ ทัศนภาวะ และการณ์ลักษณะด้วย

ในบทความนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายได้ 3 ความหมายหลัก คือ 1) ความหมายเชิงเวลา (Temporal Meaning) ซึ่งแบ่งเป็นความหมายย่อย 2 ความหมาย ได้แก่ ก) ความหมายการณ์ลักษณะคาดหวัง (Prospective Aspect) และ ข) ความหมายเวลาอนาคต (Futurity) 2) ความหมายความตั้งใจ (Intention) และ 3) ความหมายทัศนภาวะ (Modality) คุณสมบัติทางความหมายหลักทั้ง 3 คุณสมบัตินี้เป็นแง่มุมทางความหมาย (Semantic Facet) ของเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) และแง่มุมทางความหมายเหล่านี้สามารถปรากฏร่วมกันได้ อย่างไรก็ตาม แง่มุมทางความหมายทั้งสามนี้อาจจะมีความเด่น (Salience) ไม่เท่ากัน เมื่อปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่ต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง บริบททางวากยสัมพันธ์ที่คำว่า “จะ” ไปปรากฏจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเอื้อให้แง่มุมความหมายบางแง่มุมมีความเด่นกว่าแง่มุมทางความหมายอื่น ๆ

แง่มุมความหมายเชิงเวลา

ในเชิงแง่มุมความหมายเชิงเวลา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับ Boonyapatipark (1983) และ Muansuwan (2002) ที่วิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะประเภทหนึ่ง Boonyapatipark มองว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายการณ์ลักษณะคาดหวัง (Prospective Aspect) ซึ่งตรงกับ “*Prospective Form*” ในงานวิจัยของ Comrie (1976, pp. 64-65) ซึ่งให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นการอ้างถึงสภาพที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง เช่น “to be about to” หรือ “to be going to” ในประโยค “*the ship is about to sail*” และ “*the*

“ship is going to sail” เป็นต้น ประโยคเหล่านี้อ้างอิงถึงเหตุการณ์ทรงสภาพก่อนที่เหตุการณ์การแล่นของเรือจะเกิดขึ้น หรือเป็นการอ้างอิงถึงแนวโน้มที่เหตุการณ์การแล่นของเรือจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย Muansuwan มีความเห็นคล้ายคลึงกับ Boonyapatipark โดยที่ Muansuwan เรียกเหตุการณ์สภาพนี้ว่า *สภาพก่อนเหตุการณ์เกิดขึ้น* (Preliminary State of a Situation)

แม้มีความหมายการณลักษณะ จะปรากฏเด่นชัด ในบริบทที่คำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับนามวลีประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต (Inanimate) เช่น “ฝนจะตกในไม่ช้า” และ “กิ้งก่าจะไม่จะหัก” เป็นต้น หรือปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่น ๆ จากขอบเขตข้อมูล พบว่า คำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ “กำลัง” “อยู่” “แล้ว” และ “มัก” เช่น

- (15) ก. ในยามที่ลมหายใจสุดท้ายของเธอกำลังจะปลิดปลิว เสียงกรีดกราดแปรเปลี่ยน
เป็นความเจ็บปวดแทบแท้ง
ข. น้ำตาหล่อ่นจะหยดอยู่แล้ว
ค. เดินมาอีกไม่ถึงห้าสิบเมตรพวกเขาก็จะได้เจอคนแล้ว
ง. พวกเขากำลังจะไปกันแล้ว
จ. ประโยคสุดท้ายเป็นคำพูดของปาลิ ยัยน้องสาวตัวดีที่มักจะคอยขัดคอเขาเสมอมา

เมื่อเปรียบเทียบคำว่า “จะ” ที่ปรากฏในหน่วยสร้างนี้กับคำว่า “จะ” ที่ปรากฏเดี่ยวดังในหน่วยสร้างแรก พบว่า ความหมายเชิงการณลักษณะคาดหวังมีความเด่นกว่าความหมายความตั้งใจและความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ กล่าวคือ คำว่า “จะ” ในหน่วยสร้างแรกแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แนวโน้มดังกล่าวอาจจะเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant’s Intention) หรือแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของผู้กล่าวถ้อย (Speaker’s Judgment) อย่างไรก็ตาม เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ ความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นนั้นมีคุณสมบัติทางความหมาย ระยะห่างเชิงเวลา (Temporal Proximity) เพิ่มเติมเข้ามา กล่าวคือ คำว่า “จะ” จะมีปฏิสัมพันธ์ทางความหมายบางประการกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ระยะห่างเชิงเวลาของแนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นมีระดับที่ไม่เท่ากัน เช่น

- (16) ก. สมชายจะไปดูหนัง
ข. สมชายจะไปดูหนังแล้ว
ค. สมชายกำลังจะไปดูหนัง
ง. สมชายกำลังจะไปดูหนังแล้ว
จ. สมชายกำลังจะไปดูหนังอยู่แล้ว

ในประโยค (16ก.) ถึง (16จ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะคล้ายคลึงกันว่า เหตุการณ์การไปดูหนังของผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม ความหมายเชิงการณลักษณะในประโยคเหล่านี้มีความแตกต่างกันในแง่ความหมาย ระยะห่างเชิงเวลา (Temporal Proximity) ระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังของสมชายจะเกิดขึ้น

ในประโยค (16ก.) ระยะห่างเชิงเวลาของเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังจะเกิดขึ้น มีลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง (Indefinite) กล่าวคือ เหตุการณ์การไปดูหนังของสมชายจะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็น หนึ่งชั่วโมง สองชั่วโมง หนึ่งวัน หนึ่งอาทิตย์ หรือหนึ่งเดือนก็ได้ เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมง/สองชั่วโมง/พรุ่งนี้/อาทิตย์หน้า/เดือนหน้าสมชายจะไปดูหนัง” เมื่อมีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ ปรากฏร่วมดังใน (16ข.) ถึง (16จ.) ระยะห่างเชิงเวลาของเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังจะเกิดขึ้นมีความเฉพาะเจาะจง (Definite) กล่าวคือ เวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังจะเกิดขึ้นนั้นมักจะต้องเป็นเวลาที่ห่างจากเวลากล่าวถ้อยมาก เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมงสมชายกำลังจะไปดูหนัง” “? พรุ่งนี้สมชายกำลังจะไปดูหนัง” และ “?? ปีหน้าสมชายกำลังจะไปดูหนัง” เป็นต้น เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ ในจำนวนที่มากขึ้น ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นมีระยะที่แคบลงเรื่อย ๆ เช่น ประโยค (16จ.) จะมีระยะห่างเชิงเวลาแคบกว่า ประโยค (16ข.) และ (16ค.) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ ความหมายการณลักษณะคาดหวัง (Prospective Aspect) ของคำว่า “จะ” จะมีความเด่น (Salience) มากขึ้น กล่าวคือ ผู้พูดแสดงจุดสนใจที่ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น มากกว่าเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว

คำว่า “มัก” เมื่อปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ใน “มักจะ” จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ (Frequentative Aspect) ในตัวอย่าง (15จ.) วลี “มักจะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การคอยขัดคอเขาของน้องสาวตัวดี เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ หรือซ้ำ ๆ

นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะแล้ว คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมาย เวลาอนาคต (Futurity) หรือความหมายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ในการแสดงความหมายนี้คำว่า “จะ” มักจะปรากฏในประโยคซับซ้อน ซึ่งแสดงเหตุการณ์ตั้งแต่สองเหตุการณ์ขึ้นไป โดยที่เหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” จะเกิดขึ้นหลังจากอีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น “ญาติาวีณิกย์มหาย ๆ อย่างเขิน ๆ ก่อนจะกระพริตาปริบ ๆ” คำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคซับซ้อนประกอบด้วยอนุพากย์ 2 อนุพากย์ คือ อนุพากย์ “ญาติาวีณิกย์มหาย ๆ อย่างเขิน ๆ” และ “กระพริตาปริบ ๆ อีกครั้ง” ซึ่งมีคำว่า “ก่อน” เป็นคำสันธานเชื่อมความสัมพันธ์เชิงเวลา คำว่า “จะ” ปรากฏหน้ากริยาลี “กระพริตาปริบ ๆ” ของอนุพากย์ที่สอง เหตุการณ์การกระพริตานี้จะเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์การนิกย์ม

ซึ่งแสดงโดยอนุพากย์แรก ในกรณีนี้ เวลาที่เหตุการณ์การฝึกซ้อมอย่างเหย ๆ นั้นเปรียบเสมือนเวลาอ้างอิง (Reference Time) ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงเชิงเวลาให้กับเวลาของเหตุการณ์การกระพริบตาอีกครั้ง ทำให้เราสามารถตีความได้ว่าเหตุการณ์การกระพริบตาอีกครั้งนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิง แต่จะเกิดขึ้นหลังจากเวลาอ้างอิง อาจกล่าวได้ว่า คำว่า “จะ” ในประโยคนี้แสดงความหมายเวลาอนาคตหรือเวลาหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ ความหมายเวลาอนาคตสามารถแสดงโดยคำว่า “จะ” เมื่อปรากฏระหว่างกริยาวลี เช่น

(17) ก. จิรณายับจะร้องกรีด แล้วเปิดประตูวิ่งออกไป

ข. เขาไม่มีโอกาสถามอะไร เพราะพอจะถาม ฉันก็กระซอกเขาให้เดินเร็วขึ้นจนหัวแทบจะมำหน้าทิ่มลงไปกองกับพื้น

ค. ว่าแล้ว ศิริณาก็จะไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็นจะเติมน้ำใส่แก้วของชายหนุ่ม

ง. ชายหนุ่มวัยสามสิบเศษชื่อ รอน ฤทธิไกร เดินผิวปากอย่างสบายจะเข้าสู่ประตูผู้โดยสารออก

ในประโยคตัวอย่างเหล่านี้ คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวลี โดยที่เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหน้าคำว่า “จะ” เช่น “ศิริณาก็จะไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็นจะเติมน้ำใส่แก้วของชายหนุ่ม” ในประโยคนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวลี “จะไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็น” และ “จะเติมน้ำใส่แก้วของชายหนุ่ม” ในประโยคนี้เหตุการณ์การเติมน้ำใส่แก้วของชายหนุ่ม ซึ่งแสดงโดยกริยาวลีที่สองจะเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์การไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็น ซึ่งแสดงโดยกริยาวลีแรก

แง่มุมความหมายความตั้งใจ

ในเชิงแง่มุมความหมาย ความตั้งใจ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับ Sindhavananda (1970) ที่วิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายความตั้งใจ (Intention) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ที่แสดงกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยา เช่น “จะจะไปพรุ่งนี้” ในประโยคนี้คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” มีความตั้งใจที่จะกระทำเหตุการณ์การไป แง่มุมความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่นๆ ในบริบทที่คำว่า “จะ” ปรากฏในหน่วยสร้างที่มีผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทบุคคล เช่น “ฉันจะไปเชียงใหม่” และ “หนูจะดีดจะเข้คะ” หรือปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “เขาตั้งใจจะไปเชียงใหม่” “เขาวางแผนจะไปเชียงใหม่” หรือ “เขาอยากจะไปเชียงใหม่” เป็นต้น

แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นจะปรากฏเด่นชัดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ (Event Participant) มีศักยภาพที่จะสามารถกระทำกริยาที่แสดงโดยประโยค หรือมีอำนาจควบคุม (Control) ให้เหตุการณ์ที่อ้างอิงเกิดขึ้น ความหมายนี้จะปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์หรือประธานทางไวยากรณ์

(Grammatical Subject) ของประโยคเป็นประธานผู้กล่าวถ้อย (Speaking Subject) ด้วย เช่น “หนูจะติดจะเข้คะ” ในประโยคนี้ ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่กระทำการติดจะเข้ คือสิ่งมีชีวิตประเภทบุคคล “หนู” ซึ่งปรากฏเป็นนามวลีประธานทางไวยากรณ์ (Grammatical Subject) ของประโยค ในขณะเดียวกัน ก็เป็นประธานผู้กล่าวถ้อย (Speaking Subject) ด้วย ในกรณีนี้ แนวโน้มที่เหตุการณ์การติดจะเข้ จะเกิดขึ้นภายหลังนั้น มีแนวโน้มสูงที่จะตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ ความหมายแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์จะค่อย ๆ เจือจาง (Attenuate) ลง เมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นไม่ใช่บุคคลคนเดียวกับผู้กล่าวถ้อย เช่น “เด็กผู้หญิงคนนั้นจะติดจะเข้” ในกรณีนี้ประธานทางไวยากรณ์ไม่ใช่บุคคลคนเดียวกับประธานผู้กล่าวถ้อย แนวโน้มที่เหตุการณ์การติดจะเข้จะเกิดขึ้นจึงสามารถตีความได้ 2 ลักษณะ คือ แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เด็กผู้หญิงคนนั้น” หรือแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของประธานผู้กล่าวถ้อย

ความหมายแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์จะเจือจางลงไปมากขึ้นเมื่อกริยาสีแสดงเหตุการณ์ที่โดยปกติแล้วจะไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจของประธาน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยอิทธิพลอื่น นอกเหนืออำนาจการควบคุมของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “เขาจะล้ม” หรือ “เขาจะถูกขังลี้ม” ในประโยคแรก กริยาสีแสดงเหตุการณ์การล้ม ซึ่งโดยปกติแล้ว เหตุการณ์การล้มนี้จะไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ ในประโยคที่สอง กริยาสีแสดงเหตุการณ์การถูกขังลี้ม ซึ่งจะเกิดขึ้นโดยปัจจัยอื่นนอกเหนืออำนาจการควบคุมของผู้ร่วมเหตุการณ์ ในสองกรณีนี้ ความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์การล้ม และเหตุการณ์การถูกขังลี้มนั้นจะเกิดขึ้นมีความเป็นไปได้สูงที่จะตีความว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของประธานผู้กล่าวถ้อย แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์จะเจือจางที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งไม่มีศักยภาพที่จะกระทำการเหตุการณ์ที่อ้างถึงและไม่มีอำนาจควบคุมการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ เช่น “การเจรจาสันติภาพจะเกิดขึ้นในไม่ช้า” ในประโยคนี้ แนวโน้มที่เหตุการณ์การเกิดขึ้นของการเจรจาสันติภาพนั้น ไม่สามารถตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ “การเจรจาสันติภาพ” แต่จำเป็นต้องตีความว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของประธานผู้กล่าวถ้อย

แง่มุมความหมายทัศนภาวะ

ในเชิงแง่มุมความหมาย ทัศนภาวะ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับ Srioutai (2006) ซึ่งวิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายทัศนภาวะประเภท การคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) หรือ ความหมายการอ้างถึงความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยซึ่งเกิดจากการคาดคะเนของผู้พูด เช่น “พี่สาวจะไปเชียงใหม่” ในประโยคนี้คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า ผู้พูดคาดคะเนว่าเหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของพี่สาว

มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แง่มุมความหมายทัศนภาวะจะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่น ๆ ในบริบทที่คำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่น ๆ จากขอบเขตข้อมูล พบว่า คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะที่พบว่าสามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ “ต้อง” “ควร” “คง” “อาจ” “น่า” และ “ย่อม” ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย คือ คำช่วยกริยาแสดงทัศนภาวะประเภทแสดงความเห็นของผู้พูด (Epistemic Modality) “คง” “อาจ” “น่า” “ย่อม” “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ดูเหมือน” “คล้าย” “ท่าทาง” “เกือบ” และ “แทบ” คำช่วยกริยาแสดงทัศนภาวะประเภทความจำเป็นหรือการบังคับจากปัจจัยภายนอก (Deontic Modality) “ต้อง” และ “ควร” เช่น

- (18) ก. เขาอาจจะรักกันที่ใจก็ได้นะคะคุณแม่
 ข. โอกาสดี ๆ อย่างนี้คงจะหายาก
 ค. เธอน่าจะเป็นเจ้าของสถิติการตาค้างตะลึงงันนานที่สุดในโลกคนใหม่
 ง. ความสนใจของผู้อ่านและผู้ชมจึงอยู่ที่ตัวละครเป็นสำคัญ ถ้าตัวละครในเรื่องมีบทบาทและมีลักษณะเด่นดึงดูดใจ เรื่องนั้นย่อมจะได้รับความสนใจตราตรึงอยู่ในมโนนึกของผู้อ่านผู้ชมไปนานแสนนาน
 จ. ทุกคนคงรู้แล้วว่านักเรียนของโรงเรียนเราทุกคนจะต้องมีขมรมสังกัด
 ฉ. ผู้พิพากษาก็เช่นเดียวกัน ฟังครองตนตามลำพังจะไปหมกมุ่นมัวเมากับบอบายมุขหรือคลุกคลีกับใครก็ไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง สนามมาก็ดี ซ่องโสเภณีก็น่าเกลียด ผู้พิพากษาไม่ควรจะเข้าไป ซึ่งทุกประเทศก็ถือเหมือนกันหมด
 ช. เรื่องของเขากับน้องดาดูจะจบลงง่ายกว่าที่คิด
 ซ. ทุกวันนี้จำนวนคนไทยในอังกฤษเห็นจะมีหลายพัน
 ฅ. อืม...ดูท่าจะยากเอาการนะนั่น
 ญ. หาดทรายดัง ๆ ของโลกนั้นดูเหมือนจะไม่ค่อยมีที่ไหนได้เรื่องมากนักดอกนะครับ
 ฎ. เธอรู้สึกคล้ายจะเป็นลม
 ฏ. ว่าแต่ มาที่นี้เพราะเรื่องนี้หรือ ท่าทางจะประสาทะคุณนะ
 จ. หัวใจของเธอแทบจะระเบิดออกมาเสียให้ได้
 ท. มือของเขาสั้นจนโทรศัพท์เกือบจะหลุดมือ

เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะเหล่านี้ จะแสดงความหมายในลักษณะเดียวกัน คือ เหตุการณ์ที่อ้างอิงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น โดยที่แนวโน้มดังกล่าวจะเกิดจากปัจจัยใดนั้นต้องพิจารณาจากคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะที่ปรากฏร่วม

เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Modality) คำว่า “จะ” จะแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น โดยที่แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูด เช่น ในประโยค

(18ก.) ถึง (18ค.) แสดงคำว่าความหมายว่า เหตุการณ์การรักกันที่ใจ ใน (18ก.) เหตุการณ์การหายาก ใน (18ข.) และเหตุการณ์การได้รับความสนใจตราตรึงอยู่ในมโนนิมของผู้อ่านผู้ชมไปนานแสนนาน (18ค.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูด

เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะประเภทการแสดงความเป็นหรือการบังคับจากภายนอก (Deontic Modality) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากความจำเป็นหรือการบังคับจากปัจจัยภายนอก เช่น ในประโยค (18จ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีชมรมสังกัด มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวเกิดขึ้นจากกฎหรือข้อบังคับของโรงเรียน ในประโยค (18ฉ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเข้าไปสนามม้า ช่องโสมเกณี และไนต์คลับ มีแนวโน้มที่จะไม่เกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากธรรมเนียมปฏิบัติของการเป็นผู้พิพากษาที่จะต้องประพฤติตัวให้ดี และน่านับถือ

คำว่า “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ค่อนข้าง” “ดูเหมือน” “คล้าย” “ท่าทาง” “เกือบ” และ “แทบ” จัดเป็นคำช่วยกริยาแสดงความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูดว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น (อภิญา สร้อยสุหร่ำ, 2553ม 57-62) เช่น เมื่อปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “ดู” “เห็น” “ดูท่า” และ “ดูเหมือน” ในประโยค (18ข.) ถึง (18ญ.) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การจบลงง่ายกว่าที่คิด ใน (18ข.) เหตุการณ์การมีหลายพัน ใน (18ข.) เหตุการณ์การมีสภาพยากเอาการ ใน (18ฉ.) และเหตุการณ์ทรงสภาพไม่ค่อยมีที่ไหนได้เรื่องมากนกดอก ใน (18ญ.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น โดยที่แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการอนุมานที่ได้จากการรับรู้ด้วยตาหรือจากความเห็นของผู้พูด

ในประโยค (18ฎ.) คำว่า “คล้าย” ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” การปรากฏร่วมกันนี้แสดง ความหมายว่า เหตุการณ์การเป็นลมมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนเชิงเปรียบเทียบจากมุมมองของผู้พูด (อภิญา สร้อยสุหร่ำ, 2553, น. 61-62) โดยที่ผู้พูดเปรียบเทียบความคล้ายคลึงระหว่างความรู้สึกของตนเองกับความรู้สึกของคนที่เป็นลม

ในประโยค (18ฏ.) คำว่า “ท่าทาง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” การปรากฏร่วมกันนี้แสดง ความหมายว่า เหตุการณ์การเป็นประสาทมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของผู้พูด โดยผู้พูดพิจารณาจากท่าทางหรือการกระทำของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เธอ” ที่อุตสาหัสมหาผู้พูดเพราะเรื่องเพียงนิดเดียว

ในประโยค (18ฐ.) และ (18ท.) วลี “แทบจะ” และ “เกือบจะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การระเบิดออกมา ใน (18ฐ.) และเหตุการณ์การหลุดมือ ใน (18ท.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้ของตัวผู้พูดว่า เหตุการณ์ดังกล่าวน่าจะเกิดขึ้น

หากไม่มีบางสิ่งมาขัดขวาง (อภิญา สร้อยธูหระ, 2553, น. 58)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ จะแสดงความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ แนวโน้มที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวจะเกิดจากปัจจัยใดนั้นต้องพิจารณาจากคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้ทัศนภาวะที่คำว่า “จะ” ปรากฏร่วม ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏในหน่วยสร้างนี้ คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แ่งมุ่มความหมายการคาดคะเนความเป็นได้เด่น (Salience) กว่าความหมายความตั้งใจ และความหมายเชิงเวลา

สรุป

กล่าวโดยสรุป จากการปรากฏของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล จะเห็นได้ว่า คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายได้ 3 ความหมายหลัก คือ 1) ความหมายเชิงเวลา (Temporal) ซึ่งอาจจะเป็น ความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวัง (Prospective Aspect) หรือ ความหมายเวลาอนาคต (Futurity) 2) ความหมายความตั้งใจ (Intention) และ 3) ความหมายเชิงทัศนภาวะ (Modality) ความหมายหลักทั้งสามความหมายนี้เป็นแ่งมุ่มความหมาย (Semantic Facet) ของความหมายใหญ่ คือ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) แ่งมุ่มความหมายทั้งสามนี้มักจะปรากฏร่วมกันและเป็นไปได้ยากที่จะแยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม แ่งมุ่มความหมายทั้งสามนี้อาจจะมีความเด่น (Salience) ไม่เท่ากันเมื่อปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน การแสดงแ่งมุ่มทางความหมายต่าง ๆ ของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูลสามารถสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 1: สรุปการแสดงความหมายของคำว่า “จะ” เมื่อปรากฏในหน่วยสร้างต่าง ๆ

หน่วยสร้าง	การณัลักษณะ	ความตั้งใจ	การคาดคะเน
1. ปรากฏเดี่ยว			
1.1 นามวลีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต			
1.1.1 ประธานทางไวยากรณ์ (Grammatical Subject) = ประธานผู้กล่าวถ้อย (Speaking Subject) และ กริยาที่มีเจตนาในการกระทำ (Volitional Verb) เช่น “ฉันจะไปเชียงใหม่”	✓	✓	–
1.1.2 ประธานทางไวยากรณ์ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มีเจตนาในการกระทำ เช่น “เขาจะไปเชียงใหม่”	✓	✓	✓
1.1.3 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มีเจตนาในการกระทำ (Non-volitional Verb) เช่น “ฉันจะเป็นลม”	✓	–	✓
1.1.4 ประธานทางไวยากรณ์ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มีเจตนาในการกระทำ เช่น “เขาจะเป็นลม”	✓	–	✓
1.2 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น “ฝนจะตก”	✓	–	✓
2. ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้การณัลักษณะ			
2.1 นามวลีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต			
2.1.1 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มีเจตนาในการกระทำ เช่น “ฉันกำลังจะไปเชียงใหม่”	✓	✓	–
2.1.2 ประธานทางไวยากรณ์ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มีเจตนาในการกระทำ เช่น “เขากำลังจะไปเชียงใหม่”	✓	–	✓
2.1.3 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มีเจตนาในการกระทำ เช่น “ฉันกำลังจะเป็นลม”	✓	–	✓

ตารางที่ 1: สรุปการแสดงความหมายของคำว่า “จะ” เมื่อปรากฏในหน่วยสร้างต่าง ๆ

หน่วยสร้าง	การณลักษณะ	ความตั้งใจ	การคาดคะเน
2.1.4 ประธานทางไวยากรณ์ ประธาน ผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มีเจตนา ในการกระทำ เช่น “เขากำลังจะเป็นลม”	✓	–	✓
2.2 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต “ฝนกำลังจะตก”	✓	–	✓
3. ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะ			
3.1 นามวลีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต			
3.1.1 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธาน ผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มีเจตนา ในการกระทำ เช่น “ฉันน่าจะไปเชียงใหม่”	✓	–	✓
3.1.2 ประธานทางไวยากรณ์ ประธาน ผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มีเจตนา ในการกระทำ เช่น “เขาน่าจะไปเชียงใหม่”	✓	–	✓
3.1.3 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธาน ผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มีเจตนา ในการกระทำ เช่น “ฉันน่าจะเป็นลม”	✓	–	✓
3.1.4 ประธานทางไวยากรณ์ ประธาน ผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มีเจตนา ในการกระทำ เช่น “เขาน่าจะเป็นลม”	✓	–	✓
3.2 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น “ฝนน่าจะตก”	✓	–	✓

แง่มุมความหมายเชิงเวลา (Temporal Meaning) ที่แสดงโดยคำว่า “จะ” สามารถแบ่งออกเป็น 2 ความหมายย่อย ๆ คือ ความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบคาดหวัง (Prospective Aspect) และความหมายเวลาอนาคต (Futurity) แ่งมมุมความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวังนั้นมีแนวโน้มที่จะปรากฏอยู่ในทุก ๆ การปรากฏของคำว่า “จะ” สำหรับความหมายนี้ คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แ่งมมุมความหมายนี้พบว่าปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ เช่น “เขากำลังจะไปเชียงใหม่” “เขาจะไปเชียงใหม่แล้ว” “เขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” หรือ “เขากำลังจะไปเชียงใหม่อยู่แล้ว” ในประโยคเหล่านี้ คำว่า “จะ” คำเดียวแสดงความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลา

อ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำอื่น ๆ จะมีนัยความหมาย ระยะห่างเชิงเวลา (Temporal Proximity) ระหว่างเวลากล่าวถ้อย กับเวลาที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงจะเกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว เช่น “เขาจะไป เชียงใหม่” ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปเชียงใหม่จะเกิดขึ้นนั้น มีลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง (Indefinite) ระยะห่างเวลาระหว่างเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์ จะเกิดขึ้นนั้นมีความห่างเท่าใดก็ได้ เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมง/อีกสองวัน/อีกสามสัปดาห์/ปีหน้าเขาจะไป เชียงใหม่” แต่เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ เช่น “เขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” ระยะห่างเชิงเวลาดังกล่าวจะมีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ซึ่งมักจะ เป็นระยะห่างที่เป็นเวลาไม่นานมาก เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมงเขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” เมื่อระยะห่าง เชิงเวลาเป็นระยะเวลาที่นานมากประโยคจะฟังดูแปลก เช่น “??อีกสองวัน/อีกสามสัปดาห์/ปีหน้าเขา กำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” จากตัวอย่างเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่า เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะ ทางไวยากรณ์คำอื่น ๆ แง่มุมความหมายเชิงเวลาของคำว่า “จะ” จะปรากฏเด่นชัดมากขึ้น สำหรับ แง่มุมความหมายเวลานาคต (Futurity) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงจะเกิด ขึ้นภายหลัง แง่มุมทางความหมายนี้จะปรากฏเด่นชัดเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคซับซ้อน ซึ่ง อ้างอิงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ โดยที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยกริยาวิเศษณ์หรืออนุภาคที่ปรากฏหลัง คำว่า “จะ” ประเด็นขึ้นหลังจากอีกเหตุการณ์หนึ่งเช่น “เขาไปถึงที่บ้านก่อนสมชายจะไปเชียงใหม่” และ “สมชายจะไปเชียงใหม่หลังจากที่งานพิชิตโลกหมดไปแล้ว” เป็นต้น

แง่มุมความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่น ๆ เมื่อปรากฏในบริบท ทางวากยสัมพันธ์ที่มีนามวลีประธานของประโยคเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นผู้ร่วม เหตุการณ์ที่มีศักยภาพสูงที่จะกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค หรือเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่สามารถ มีอำนาจควบคุม (Control) ให้เหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยคได้เกิดขึ้น และแง่มุมความหมายนี้ จะปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อ ผู้ร่วมเหตุการณ์ปรากฏเป็นประธานทางไวยากรณ์ (Grammatical Subject) ของประโยค และเป็นบุคคลคนเดียวกับประธานผู้กล่าวถ้อย (Speaking Subject) เช่น “ฉันจะ ไปเชียงใหม่” แง่มุมทางความหมายความตั้งใจนี้จะค่อย ๆ เจือจาง (Attenuate) ลง เมื่อประธาน ทางไวยากรณ์และประธานผู้กล่าวถ้อยไม่ใช่บุคคลคนเดียว เช่น “เขาจะไปเชียงใหม่” และแง่มุม ความหมายความตั้งใจจะเจือจางลงไปอีกเมื่อกริยาวิเศษณ์แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือการควบคุม ของผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือแสดงเหตุการณ์ที่โดยปกติแล้วจะไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้ร่วม เหตุการณ์ เช่น “ฉันจะเป็นลม” แง่มุมความหมายความตั้งใจจะเจือจางที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็น สิ่งที่ไม่มีชีวิต เนื่องจากสิ่งไม่มีชีวิตเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีศักยภาพในการก่อให้เกิดเหตุการณ์ ที่อ้างอิงด้วยตนเอง เช่น “ฝนจะตก” นอกจากนี้ แง่มุมความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดมากกว่า แง่มุมความหมายอื่น ๆ เมื่อปรากฏระหว่างกริยาวิเศษณ์ โดยที่กริยาวิเศษณ์แรกแสดงความหมาย “ความตั้งใจ” “เจตนา” “การวางแผน” หรือ “ความประสงค์” ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “สมชายตั้งใจ/

อยาก/ต้องการ/วางแผนจะไปเชียงใหม่”

แ่งมุ่มความหมายทัศนภาวะประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) หมายถึง ความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูดหรือประธานผู้กล่าวถ้อย (Speaking Subject) ความเด่นของแ่งมุ่มความหมายนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับแ่งมุ่มความหมายความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ กล่าวคือ แ่งมุ่มความหมายทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้จะปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต และจะเจือจางลงเรื่อย ๆ เมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นบุคคลคนเดียวกับประธานผู้กล่าวถ้อย นอกจากนี้ แ่งมุ่มความหมายทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้จะปรากฏเด่นชัดกว่าแ่งมุ่มความหมายอื่น ๆ เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่น ๆ เช่น “คง” “ควร” “อาจ” “น่า” และ “ต้อง” ซึ่งแสดงความหมายการประเมินความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นจากมุมมองของผู้พูด เช่น “สมชายคง/ควร/อาจ/น่าจะไปเชียงใหม่” ความเด่น (Salience) ของแ่งมุ่มความหมายความตั้งใจ และแ่งมุ่มความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ความเด่น (Salience) ของ แ่งมุ่มความหมายความตั้งใจ (Intention) และแ่งมุ่มความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ (Epistemic Possibility) ของคำว่า “จะ”

บริบททางวากยสัมพันธ์	ความตั้งใจ	การคาดคะเน
ก. ปรากฏระหว่างกริยาวลี โดยที่กริยาวลีแรกแสดงความหมายความตั้งใจ เจตนา ความคาดหวัง และการวางแผน	เด่น	ไม่ปรากฏ
ข. ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย กริยาที่มีความหมายเจตนาการกระทำ		
ค. ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ประธานทางไวยากรณ์ ประธานผู้กล่าวถ้อย กริยาที่มีความหมายเจตนาการกระทำ		
ง. ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ประธานทางไวยากรณ์ $\neq$ ประธานผู้กล่าวถ้อย กริยาที่ไม่มีความหมายเจตนาการกระทำ	ไม่ปรากฏ	
จ. ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต	ไม่ปรากฏ	
ฉ. ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะ	ไม่ปรากฏ	เด่น

จากคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่า คำว่า “จะ” นั้นไม่สามารถจัดประเภทให้แสดงความหมายใดความหมายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นความหมายความตั้งใจ ความหมายทัศนภาวะ การคาดคะเนความเป็นไปได้ ความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวัง หรือความหมายเวลาอนาคตเพียงความหมายเดียวได้ เนื่องจากความหมายเหล่านี้เป็นความหมายที่มักจะปรากฏร่วมกันโดยที่ไม่สามารถแยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้วิจัยเสนอให้วิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมาย เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (Irrealis) ซึ่งเป็นบริเวณทางอรรถศาสตร์ที่ครอบคลุมแง่มุมทางความหมายเหล่านี้ได้

เอกสารอ้างอิง

- โครงการพัฒนาคคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ. คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ. (ออนไลน์). 20 พฤษภาคม 2554. <http://www.ling.arts.chula.ac.th/tnc/>
- จินดารัตน์ จรัสคำจารกุล. (2536). *เงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ของการปรากฏของ จะ ระหว่างกริยาวลี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ภาณุพงศ์ และ ราตรี อันวารขร. (1975). ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย. ใน Jimmy G. Harris & James R. Chamberlain, eds. *Studies in Tai Linguistics: In Honour of William J. Gedney*. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities. 355-376.
- อภิญา สร้อยสุรหำ. (2528). *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาที่แสดงเวลาในอนาคตในภาษาอังกฤษและภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา สร้อยสุรหำ. (2553). *พหุหน้าที่ของคำว่า “จะ” ในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธ์วิณิช. (2516). *กาลในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุกิตศิลปสาร, พระยา. (2514). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Boonyapatipark, T. (1983). *A Study of Aspect in Thai*. Unpublished doctoral dissertation, University of London.
- Comrie, B. (1976). *Aspect*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kullavanijaya, P. (1968). *A Study of Preverbs in Thai*. Unpublished Master Thesis, University of Hawaii.

- Muansuwan, N. (2002) *Verb Complexes in Thai*. Unpublished doctoral dissertation, University at Buffalo, State University of New York.
- Panupong, V. (1970). *Inter-sentence Relations in Modern Conversational Thai*. Bangkok: The Siam Society.
- Rangkupan, S. (2000). *Characteristics of Psychological Perspective in Thai Narrative Discourse*. Unpublished doctoral dissertation, University of Buffalo, State University of New York.
- Scovel, T.S. (1970). *A Grammar of Time in Thai*. Unpublished doctoral dissertation, University of Michigan.
- Sindhvananda, K. (1970). *The Verb in Modern Thai*. Unpublished doctoral dissertation, Georgetown University.
- Srioutai, J. (2006). *Conceptualisation of Time in Thai with Special Reference to D1ay1II, Kb3oe:y, K1aml3ang, Y3u:I and C1a*. Unpublished doctoral dissertation, University of Cambridge.
- Sriphen, S. (1982). *The Thai verb phrase*. Unpublished doctoral dissertation, University of Michigan at Ann Arbour.
- Thepkanjana, K. (1986). *Serial verb constructions in Thai*. Unpublished doctoral dissertation, University of Michigan at Ann Arbour.